

A tehetségazonosítás és a tehetséggondozás

Adaptáció és lektoráció:

Dr. Danyi Gyula PhD.

Egyetemi docens

*„A tanítvány nem tudja egy az egyben utánozni
vezetője lépteit.
Mivel mindenki a maga módján látja a világot, a
maga módján éli meg a nehézségeit és a sikereit.
Tanítani annyi, mint megmutatni a lehetőséget.
Tanulni annyi, mint élni a lehetőséggel.”*

/Paulo Coelho/

Bevezető gondolatok

Mindannyiunk előtt ismert, hogy amióta iskola van, azóta mindig is volt **tehetségfejlesztés**, tehetségnevelés.

Az utóbbi két évtizedben egyre gyakrabban került a kutatások középpontjába ez a kérdéskör.

A mai előadás témája:

- a tehetség keresésének, azonosításának **pszichológiai aspektusai**,
- a pedagógus és más szakemberek változó szerepe a programokban,
- az iskola és a család intenzív együttműködésének fontossága.

A tehetség definíciója

1. „**Tehetségen** azt a velünk született **adottságokra** épülő, majd gyakorlás, céltudatos **fejlesztés** által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az **átlagosat messze túlhaladó** teljesítményeket tud létrehozni.”
/Harsányi, 1988/
2. „**A tehetség** lehetőség az egyénben, amely külső-belső tényezők interakciójában jön létre. A tehetség viselkedés és attitűd, értékrendszer és önértékelés.”
/Gyarmathy Éva/
3. „**A kimagaslóan tehetséges** ember sohasem kötelességszerűen teljesít, tevékenységét nem a siker és az elismerés motiválja: az ilyen embert egyszer megfogja valami, és többé nem tud szabadulni tőle.”
/Gyarmathy Éva/

Csermely Péter professzor szerint:

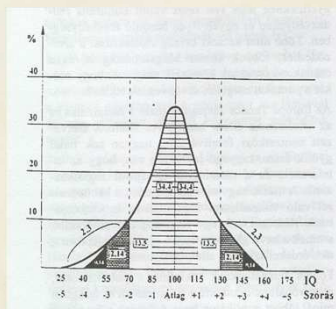
A tehetség definíciója:

A tehetség fogalmát az angol nyelv és más nyelvek sokasága több szóval is illeti:

- „**giftedness**” potenciális tehetség, a tehetségígéretet jelöli
- „**talented**” a már felismert, a már kifejlődésnek indult tehetséget.
- „**genius**” különleges párhát ritkító szellemi teljesítményre képes ember vagy zseni

A **tehetség** nem egyenlő a sikerrel. A valóságban a tehetségígéretnek sajnos csak egy kis részéből lesz felismert, tehetséges. A tehetséggondozónak az is a feladata, hogy ezeket az arányokat javítsa.

A Gauss-féle normál eloszlás

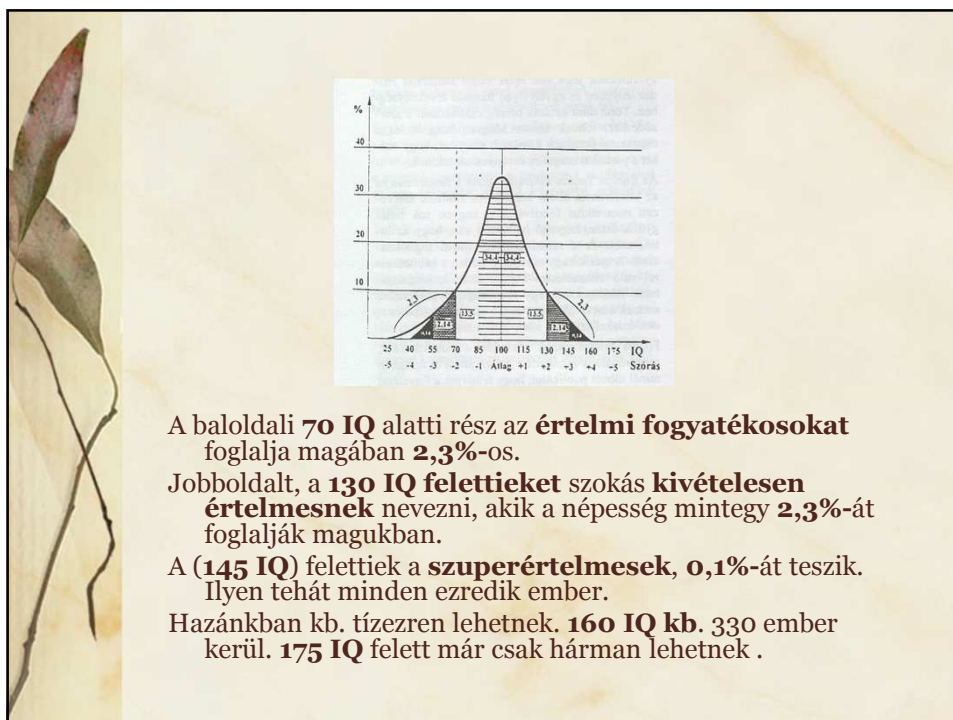

1. ábra

Az intelligencia-tesztekkel vizsgáljuk az értelmi képességet és az értékeket egy koordináta-rendszerben ábrázoljuk, akkor a **Gauss-féle normális vagy harang-alakú** eloszláshoz közelítő görbét kapunk (1. ábra – Függelék).

Az intelligencia-tesztek általában úgy kalibráltak, hogy az **átlag 100** intelligencia hányadosnak (quotiensnek = IQ-nak), egy szórás pedig 15 IQ-nak feleljen meg.

Az emberek kétharmada (**68,4%-a**) tehát **85 és 115 IQ** között van, ők az **átlagosak**.

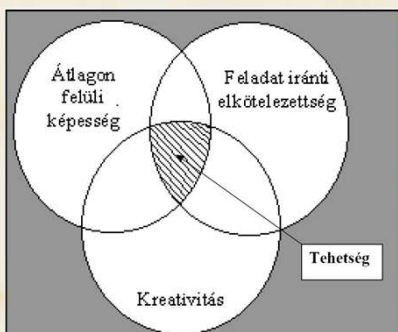

A tehetségdefiníció hat eleme:

1. **Magas IQ**, az általános intellektuális tehetség alkotó elemei:
  - a jó memória,
  - kérdezni tudás,
  - lényeglátás,
  - következtetés,
  - figyelem,
  - kommunikáció,
  - eredeti ötletek,
  - eredetiség.
2. **Speciális tehetségfajta**
 Gardner szerint hétféle speciális képességsoport különíthető el:
  - nyelvi,
  - zenei,
  - matematikai-logikai,
  - vizuális, térí,
  - testi-mozgásos,
  - szociális-interperszonális,
  - intraperszonális.
3. **Kreativitás.**
4. **Motiváció, szorgalom, kitartás.**
5. **Érzelmi érettség, kudarcűrés.** A tehetség élete szélsőséges és nagyon sok kudarcot hoz a sikerek mellett.
6. **Kellő kapcsolatrendszer.**

Tehetségmodellek

1. Renzulli-féle tehetségmodell

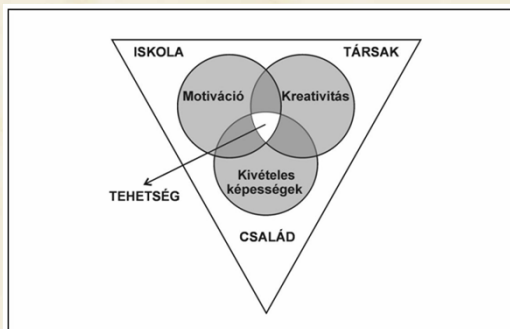

A modellben a tehetségnek három összetevőjét emeli ki: átlagon felüli képesség, kreativitás és feladat iránti elkötelezettség.

Tehetségmodellek

2. Mönks-féle modell : a tehetség megjelenése és fejlődése nagymértékben függ a **támogató környezettől**.

Mönks tehetség-fogalma: „A tehetség **három személyiségjegy** interakciójából jön létre. Ennek a három jegynek az egészséges fejlődéshez megértő, **támogató** társadalmi **környezetre** van szükség (család, iskola, társak).”

3. Czeizel Endre 4x2 + 1 faktoros sors talentum modellje

adottságok (örökletesség):

- speciális mentális
- általános értelmesség
- kreativitás
- motiváció

külső hatások:

- család
- iskola
- kortárs csoport
- társadalom (elvárás, divat, lehetőség)

+ 1 faktor:

- sorsfaktor (betegségek, devianciák, korai halálozás)
- A kivételes tehetség belülről jövő (adottságok), de **megvalósulásának külső feltételei vannak!**

Mi a szülő feladata?

**„A család értéket ad,
a tanár kapukat nyit,
a társak, mint katalizátorok hatnak.”**

(Mönks)

- Érzelmi stabilitást nyújtson a gyerekeknek,
- Támaszt nyújtani, mellettük állni, s ezzel hozzájárulni a „csodához”, a tehetségigéret kiteljesedéséhez.
- Együttlét, szeretet, türelem.

Életkori sajátosságok

- Az egyik legnagyobb művészet a **szülői mesterségben**: úgy motiválni a tehetségéretes gyermeket, hogy később képességeit képes legyen kibontakoztatni. (szülő szerepe)
- Ez hosszú fáradságos munka eredményeképpen valósulhat csak meg!
- A szülő – a pedagógus szerepe, felelőssége óriási!

Valami megcsillan...

Bizonyos területeken már nagyon korán, **2-3 éves korban** megcsillan a tehetség:

- sport,
- művészetek,
- zene,
- matematika világában.

A Gardner-féle speciális intellektuális szférában azonban később, **10-12 éves kor** környékén ismerhető fel pontosan a tehetség területe.

Az intellektuális tehetség korai jelei

- Fejlett beszédkésztség (gazdag szókincs, korosztályát meghaladó nyelvi fordulatok).
- Korai olvasás (akár 2,5-3 éves korban).
- Jó koncentrációs képesség (sokáig képes lekötni magát, elmélyülten játszik).
- Szeret idősebbekkel beszélgetni.
- Szokatlanul jó memória, sokrétű érdeklődés.
- Kíváncsiság, tanulásvágy, a világ megértésének vágya, bonyolult kérdések kutatása (pl. élet és halál értelme).
- Kreativitás (egyéni ötletek, fogalmak, koncepciók kidolgozása).
- Intenzív érzelmek: fejlett igazságérzet, humorérzék, (túl)érzékenység).
- Sok energia, rövid idő alatt sok feladat elvégzése (gyakran hiperaktivitásként értékelik – helytelenül!).

A tehetséges gyerek intellektuális jellemzői

A tehetséges gyerekek már a fejlődés korai szakaszában eltérő kognitív viselkedést mutatnak.

Kognitív jellemzők:

- Szimbólumok és szimbólumrendszerek használata
- Koncentrációs kapacitás
- Szokatlanul jó memória
- Fejlődési előnyök bizonyos területeken
- Korai nyelvfejlődés (gazdag szókincs, szokatlan szófordulatok)
- Kíváncsiság, tudásvágy
- Önálló tanulásra való hajlam
- Sokrétű érdeklődés
- Kreativitás, eredeti, szokatlan ötletek

A tehetséges gyerekek intellektuális jellemzői

Érzelmi, emocionális jellemzők:

- Igazságérzet
- Humorérzék
- Érzelmi intenzitás
- Az élet és halál értelmének felfogása
- Sok energia
- Kötődés

Életkori specializáció - szenzitív időszakok

Óvodáskor:

tehetségfejlesztés megalapozása,
érzelmi alapok lerakása,
lehetőségek megkínálása

„érezze jól magát a gyerek az óvodában”.

Életkori korszak, életkori sajátosságok

Alsó tagozat:	- megtanítani a gyereket írni, olvasni, számolni, próbálgassa a gyerek képességeit / megerősítés / -
	„általános intellektuális fejlesztés megalapozása”.
Felső tagozat:	- általános intellektuális képességek erősítése, általános képességeken elindulni a speciális képességek felé, - lehetőségek megteremtése (5-6. oszt), - programok indítása (6-7. oszt),
	„kóstoljon bele a gyerek”.
Középiskola:	az igazi tehetséggondozás időszaka
	„tehetségfejlesztés”

A tehetség azonosítása, keresése

- Sokan tartják ezt a területet az iskolai tehetséggondozó munka **legkritikusabb** pontjának. Nem véletlenül, hiszen ha nem találjuk meg az igazi tehetségeket, nem lehet hatékony a leggondosabban összeállított program sem.
- Másrészt azért is kritikus elem ez, mert nagyon nehéz korrekt módon azonosítani a tehetséget.
- **Főbb kérdéskörök:**
  - I. Az azonosítás fázisai, módszerei
  - II. A tehetség azonosításának alapelvei

I. Tehetség azonosító módszerek

A következő módszerek együttesen biztosítják a komplexitást:

- Tanári jellemzés,
- Tesztek és felmérések,
- Kérdőívek – általános és tantárgyak szerinti,
- Iskolapszichológusok véleménye,
- Szülői jellemzés,
- Tanulótársak jellemzése.

II. A tehetség azonosításának alapelvei

- Az azonosításhoz a **Czeizel-féle 4x2 +1-es modell** ad kapaszkodókat.
- A ki nem bontakozott, **szunnyadó tehetség** rejtekezik → fel kell tárn!
- A képesség és a teljesítmény két különböző dolog: gyakori az **alulteljesítő tehetséges** tanuló.
- A **pszichológiai vizsgálati módszerek** /tesztek/ segítséget nyújthatnak az azonosításhoz, de önmagukban nem tévedhetetlenek.
- A **pedagógus és a gyerek** folyamatos együttes tevékenysége ad legtöbb kapaszkodót a tehetség felismeréséhez.
- Minél **több forrásból** szerzünk a tanulóra vonatkozó **információkat** teljesítményéről, képességeiről, annál megbízhatóbb az azonosítás.

Tehetségazonosítás

A tehetséget keresni kell!

„Van egy téveszme, hogy a lángelmét nem lehet elnyomni, az utat tör magának. Csodát tör utat! Nincs könnyebb dolog, mint egy lángelmét elnyomni, mert az nagyon érzékeny. Azt úgy el lehet fűjni és taposni, mintha ott sem lett volna.”

(Szent-Györgyi Albert)

Hosszú időn keresztül az a nézet volt domináns, hogy „a tehetség utat tör magának”, csak hagyni kell kibontakozni...

Ezt ma már minden kutató, hozzáértő gyakorlati szakember téveszmének tartja!

Ma már világszerte egyértelműen megfogalmazódik az a követelmény, amit Czeizel professzor már évekkel ezelőtt meghirdetett:

„**A tehetséget keresni kell!**”!

Sokan az iskolai tehetséggondozó munka legkritikusabb pontjának tartják ezt a területet.

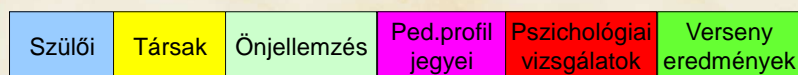
Tehetségazonosítás, -diagnosztika

Több lépésből álló vizsgálat, célja:

a potenciális (gifted= tehetségígéret) és/vagy kibontakozott tehetségek (talented) megtalálása.

Módszerei egy szubjektív-objektív dimenzió mentén sorba rendezve:

Vizsgáló módszerek

Szubjektív

Objektív

A tehetségazonosítás fázisai

1. Szakemberekből álló hatékony team összeállítása
2. Megfelelő szakmai program megléte
3. A programban résztvevő gyerekek körének meghatározása /tesztek, feladatok/ a tehetségazonosítási eljárás segítségével
4. Tehetséges gyerekek kiszűrése
5. Beválogatás az adott tehetséggondozó programba (rangsor, szempontrendszer alapján)

Komplex azonosítás és tehetséggondozás

Martinson-féle hármasszabály:

1. A gyerekek képességeinek megállapítása **folyamat**, amely akár évekig is eltarthat.
2. A gyerek képességeiről kialakítandó megbízható ítélethez **több különböző forrás** felhasználásával kell információt gyűjteni. (jegyek, versenyeredmények, mérések, tesztek, jellemzések (szülő, tanár, társ...))
3. Fontosak a **nem-intellektuális** faktorok is. (társas szociális, emocionális, motoros-faktorok)

A tehetségazonosításhoz szükséges információk a tehetséggondozásban részt vállaló pedagógusoknak

- az érintett gyermekek kora;
- érdeklődési körük, speciális területük;
- milyen szinten állnak, mit tudnak, milyen képességekkel rendelkeznek;
- milyen motivációk inspirálják, milyen a feladat iránti elkötelezettségük; (szorgalom, kitartás, kíváncsiság)
- mit tudok én (a pedagógus) nyújtani;
- mennyire számíthatok a családi háttér támogatására;
- milyen a tanuló énképe;
- milyen segítőkre (csapatra) támaszkodhatom;
- az iskolai pedagógiai klíma kedvez-e ilyen munkának;
- milyen feltételrendszer mellett dolgozom;
- mennyi időt és energiát tudok/akarok befektetni ebbe a munkába.

A tehetség azonosításban használt pszichológiai módszerek

I. Vizsgálati eszközök – területek

1. IQ –mérés – Magas intellektuális képességek mérésére:

- Budapesti Binet teszt
- MAWGYI-R
- MAWI
- WISC-IV
- Raven

2. Figyelemvizsgálat:

- Porkolábné -féle
- Pieron
- Révész-Nagy
- d2

3. Emlékeztvizsgálat:

- vizuális - ábra
- verbális
  - Ranschburg-féle szópárok (asszociációs vizsgálat)
  - számemlékezet
  - mondatemlékezet
  - képemlékezet
  - történetemlékezet

II. Vizsgálati eszközök – területek

4. **Kreativitásvizsgálat:**
  - Torrance -körök
  - Szokatlan tárgy használat
  - Közös tényezők
  - Rajzkiegészítés
5. **Főfogalomvizsgálat**
6. **Szókincsvizsgálat**
7. **Matematikai gondolkodás, Logikai összefüggések**
8. **Motivációvizsgálat**
9. **Tanulási orientáció, Tanulási stílus**
10. **Szorongásvizsgálat**
11. **Szabadidő vizsgálat, / érdeklődés, olvasmányok/**
12. **Pedagógiai profil**
13. **Tanári értékelő skálák**
14. **Szülői vélemény – Szülői kérdőívek**
15. **Kortársak véleménye**
16. **Önértékelő kérdőívek**

„A tehetséges gyermekeknek mást és másképpen kell tanítani, kreativitásuk, személyiségük egészének fejlesztését célozva”

(Herskovits, 1994)

A tehetséggondozás

"A gyermek feje nem edény, amit meg kell tölteni, hanem fáklya, amit lángra kell lobbantani"

/Galilei/

Célja szerint lehet:

- a tehetséggel összefüggő erős oldal támogatása;
- a tehetséggel összefüggő gyenge oldal fejlesztése;
- a tehetség hatékony fejlesztéséhez szükséges pszichológiai háttértényezők (energia, motiváció, feltöltődés stb.) kibontakoztatása.

A tehetséggondozás célja

- **megismerni** a tehetséget a különböző társadalmi rétegekben,
- **megérteni** a tehetség és megjelenési formáit,
- **segíteni**, hogy a gyermek, tanuló saját képességeit felismerje, fejleszthesse,
- **kielégíteni** a gyermek szükségleteit (megismerési, elfogadottsági, alkotási, biztonsági),
- **ösztönözni** motivációját, kíváncsiságát és kreativitását,
- **bevonni** a problémáinak megoldásába,
- **erősíteni** a személyiségét, hogy vállaljon vezető szerepet,
- **felkészíteni**, hogy testileg, szellemileg egészséges, kreatív felnőtt váljék belőle.

A komplex programok céljai

A szunnyadó tehetség felkutatása, segítése

Célunk:

1. a gyerekek erős oldalainak feltérképezése, fejlesztése
2. a speciális képességek megkeresése
3. egy adott tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése;
4. hatékony tanulói módszerek kialakítása
5. megfelelő érzelmi légkör kialakítása EQ (érzelmi intelligencia), légkörjavítás, megelőzés
6. kihozni a maximális teljesítményt a gyerekekből
7. terhelhetőség – regenerálódás biztosítása szabadidős tevékenységek biztosítása (sport, tánc, művészetek)

Tehetséggondozás

A tehetséggondozás útjai:

- **gyorsítás, lépetetés** (egy tanév alatt több tanév anyagát végzik el)
- **elkülönítés, szegregáció** (a tehetségesek külön osztályban tanulnak)
- **gazdagítás, dúsítás** (a tanulás bizonyos idejében differenciált, különleges tehetséggondozásban részesülnek az iskolában vagy az iskolán kívüli tehetséggondozó intézményekben, központokban).

Jelenlegi megoldások hazánkban:

- gyorsítás,
- elkülönítés,
- dúsítás,
- speciális tehetséggondozó iskolák,
- magántanulóság,
- differenciált foglalkozások az iskolában,
- tanórán kívüli programok,
- iskolán kívüli programok,
- versenyek,
- ösztöndíjak,
- Arany János Tehetséggondozó Program.

„Ő az a gyerek, akiről álmodik a tanár, hogy egyszer életében ilyen tanítványa lesz. De most, hogy itt van, nem tudja, mit kezdjen vele!”

A pedagógus feladata a tehetséggondozói munka során:

- a tehetséges diákok felismerésének segítése,
- a tehetséggondozással foglalkozó szakmai munkaközösségek létrehozása,
- a tehetségfejlesztő szakértő, szaktanácsadó megbízása,
- a tehetség felismerése, azonosítása, diagnosztizálása,
- tehetséges tanulók képességeinek fejlesztése (különböző tehetségfejlesztő programok segítségével),
- pedagógus továbbképzések szervezése (tehetség összetevőiről, fejlesztési módszereiről), tehetséggondozó központok, műhelyek, tevékenységi körök szervezése, működtetése,
- tehetséggondozó speciális helyi tantervek készítése,
- tehetséggondozó nyári táborok szervezése,
- a tehetséggondozás iskolai formáinak megteremtése,
- „kutató diákok” a felsőoktatásban program kidolgozása.

Ötletek a tehetséggondozáshoz

- **Fontos a tehetség időben történő felismerése**, amelyhez régiós, esetleg országos hálózat kialakítására lenne szükség. (A régiókban, a megyékben, a megyei jogú városokban a kistérségekben **Tehetségdiagnosztikai Központokat / Decentrumokat** kellene létrehozni.)
- Az azonosított tehetség után kapjon a gondozást végző intézmény **állami kiegészítő normatívát** (tehetséggondozói normatíva) az iskola költségvetésében
- Az azonosított tehetség foglalkoztatására átfogó programokat több iskola összefogásával lehetne megvalósítani és hatékonyan működtetni. (**Térségi, Körzeti, Városi tehetséggondozó műhelyek** létrehozása és működtetése)
- Régióként, megyéenként **évente találkozót** kellene szervezni a tehetséges diákok számára, amelyre a részt vevő diákoknak pályaművet kellene készíteniük.

Milyen tulajdonságok alapján ítéli a pedagógus valakit „tehetségígéretnek” ?

- keresi az átlagostól eltérő megoldási módokat; (divergens gondolkodás)
- bizonyos dolgokról nagyon sokat tud, illetve kritikusan, függetlenül gondolkodik; (kreativitás)
- gyakran kérdez; (információéhség)
- jó tanuló; jó versenyző
- mindig jelentkezik; (aktív, motivált)
- mindig készít házi feladatot; (szorgalmas, feladatiránti elkötelezettség)

A tehetséggondozó tanár speciális jellemzői

A a tehetségeseket oktató sikeres tanárok a **következő személyiségjegyekkel** rendelkeznek:

- Érettség, tapasztalat, magabiztosság.
- Magas intelligencia, jól informált.
- A szakma iránti érdeklődés, elkötelezettség.
- Magas szintű igény a teljesítés iránt.
- Kedvező hozzáállás a tehetséges diákok iránt. (türelem, tolerancia, kitartás)

- Szisztematikusság, képzelőerő, rugalmasság és kreativitás a hozzáállás és reagálás tekintetében.
- Humorérzék.
- Hajlandóság arra, hogy a tanulás „elősegítői”, ne „irányítói” legyenek.
- Kapacitás a kemény munkára; hajlandóság arra, hogy több időt és erőfeszítést áldozzanak a tanításra.
- Az általános ismeret széles háttere; a szakértelem konkrét területei.
- Hit az egyéni eltérésekben, és azok megértése!

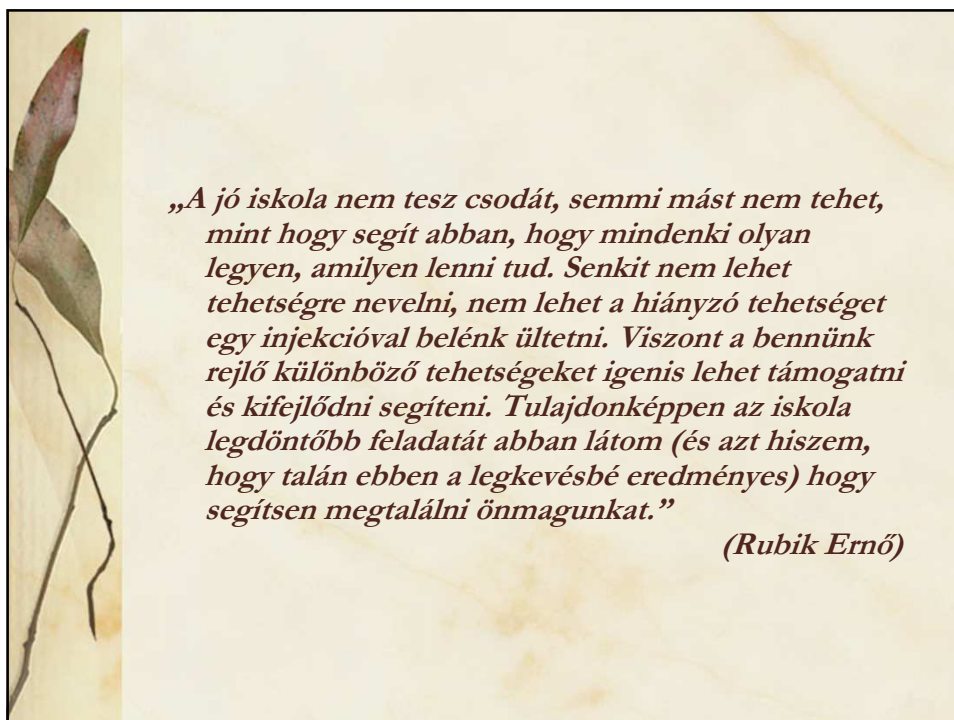
A tehetséges gyerekeket tanító tanárok személyiségjegyei

- intelligensek, jól informáltak,
- széles érdeklődési körrel rendelkeznek,
- szorgalmasak, teljesítményorientáltak,
- jó szervezők,
- munkájukban lelkesek,
- humorérzékkel rendelkeznek,
- rugalmasak,
- megértők, elfogadók,
- motiválják a gyerekeket,
- komolyan veszik a gyerek kérdéseit, javaslatait,
- a kutatási eredmények naprakész ismerete jellemzi őket

Az önismeret fontossága

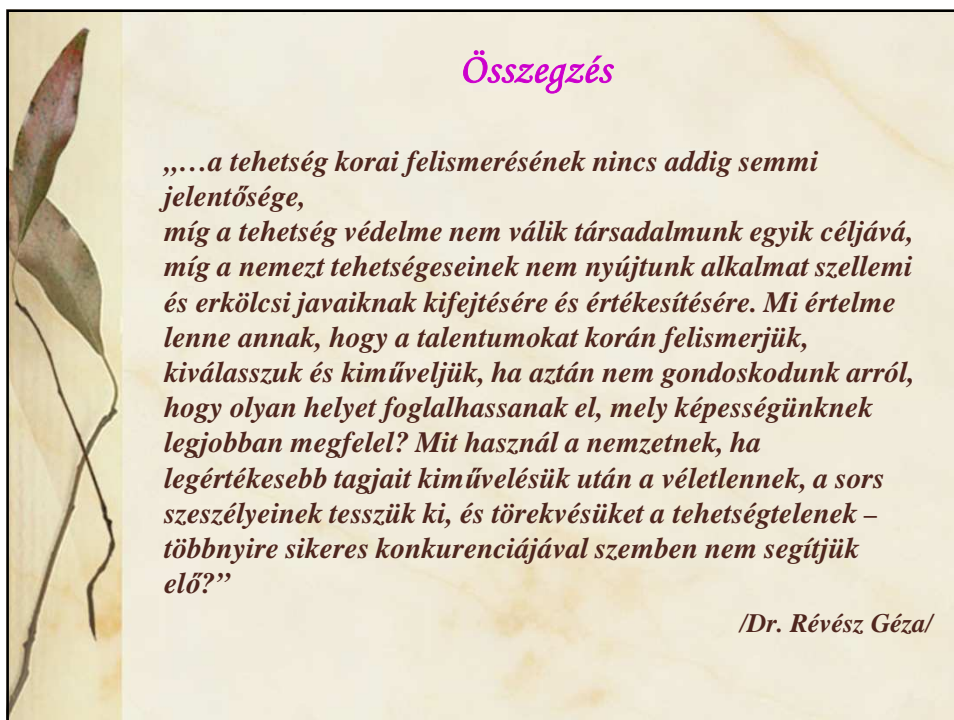
- Az önismeret fejlesztése
- Az ön-elfogadás kialakítása
- Kapcsolatok kialakítása
- Az énnel szemben felállított megfelelő elvárások kifejtése
- Kockázatvállaló magatartás kialakítása

Ezt segítik a személyiségfejlesztő – önismereti csoportok pszichológusok vezetésével!

„A jó iskola nem tesz csodát, semmi mást nem tehet, mint hogy segít abban, hogy mindenki olyan legyen, amilyen lenni tud. Senkit nem lehet tehetségre nevelni, nem lehet a hiányzó tehetséget egy injekcióval belénk ültetni. Viszont a bennünk rejlő különböző tehetségeket igenis lehet támogatni és kifejlődni segíteni. Tulajdonképpen az iskola legdöntőbb feladatát abban látom (és azt hiszem, hogy talán ebben a legkevésbé eredményes) hogy segítsen megtalálni önmagunkat.”

(Rubik Ernő)

Összegzés

„...a tehetség korai felismerésének nincs addig semmi jelentősége, míg a tehetség védelme nem válik társadalmunk egyik céljává, míg a nemzet tehetségeseinek nem nyújtunk alkalmat szellemi és erkölcsi javaiknak kifejtésére és értékesítésére. Mi értelmetlene lenne annak, hogy a talentumokat korán felismerjük, kiválasszuk és kiműveljük, ha aztán nem gondoskodunk arról, hogy olyan helyet foglalhassanak el, mely képességünknek legjobban megfelel? Mit használ a nemzetnek, ha legértékesebb tagjait kiművelésük után a véletlennek, a sors szeszélyeinek tesszük ki, és törekvésüket a tehetségtelenek – többnyire sikeres konkurenciájával szemben nem segítjük elő?”

/Dr. Révész Géza/

„Hogy egy országnak mennyi tehetsége van, azon múlik, mennyi jó tehetséggondozó programja kutatója van. És persze, mennyi lelkes pedagógusa, akiknek munkáját értékeli a társadalom!”

Kiemelkedő fontos tény:

Magyarország a tehetséggondozásban nagyhatalom!

A világon 4. helyen állunk!

1. USA
2. Korea
3. Izrael
4. **Magyarország**

A magyar nemzet jövője pedig jórészt a kivételes adottság felismerésének, fejlesztésének és érvényesülésének a függvénye.

Tehetségpontok

2006-ban 14 civilszervezet közreműködésével megalakult a **Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége**.

2008 tavaszától a **Magyar Génius Program** keretében zajlik a tehetségek felkutatása és gondozása.

Ma már kb. 282 ún. **TEHETSÉGPONT** működik az országban.
/www.tehetsegpont.hu/

*„Ha alanyi jogon jár a lemaradó gyerekeknek a **felzárkóztatás**, a **tehetségnek** is alanyi jogon járna a **fejlesztés**” – hangsúlyozza dr. Balogh László (2010)*

Tehetségpontok Magyarországon

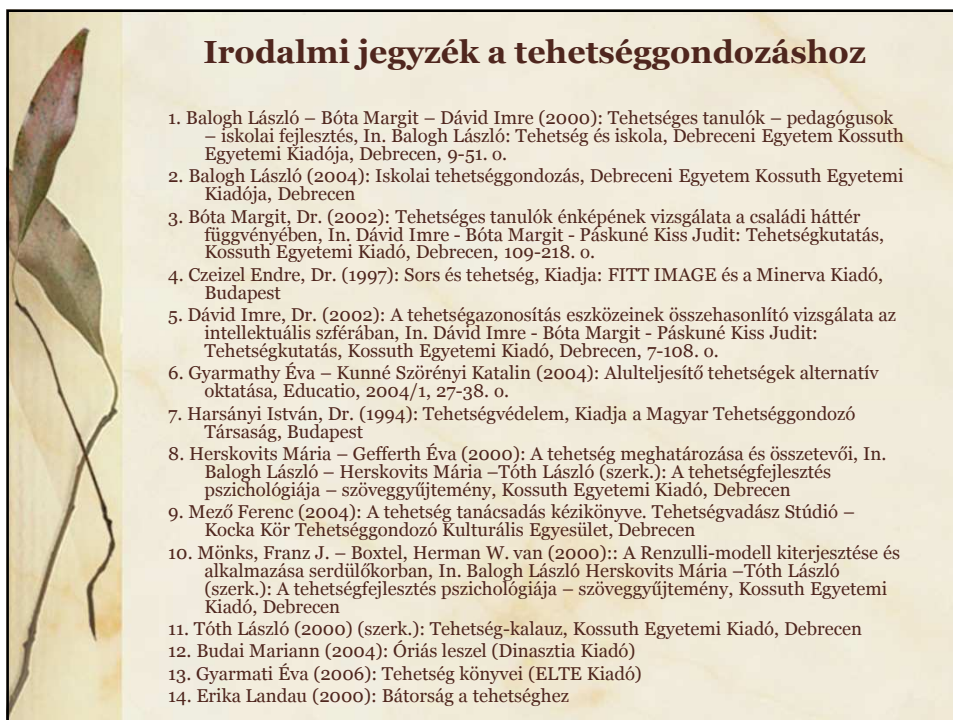
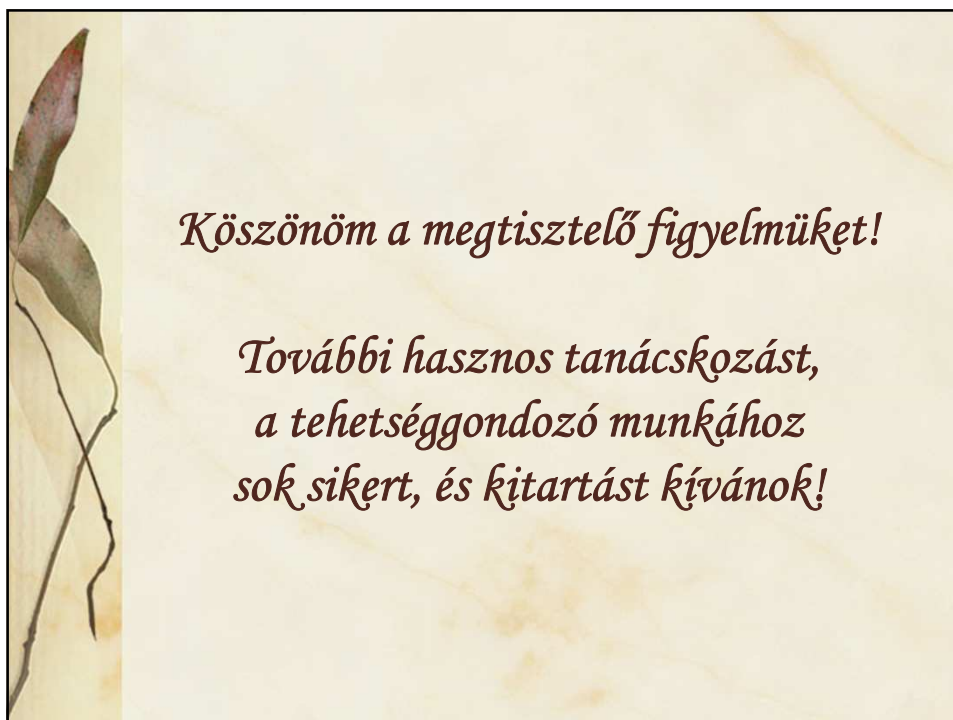

Fontosabb linkek

- Nemzeti Tehetség Program
- Magyar Géniusz Program
- Nemzeti Tehetségsegítő Tanács
- www.tehetsegpont.hu

A tehetséges gyerekekről

1. Balogh László: Iskolai tehetséggondozás. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2004
2. Balogh László – Herskovits Mária (szerk.): A tehetségfejlesztés alapjai, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1993
3. Balogh László – Herskovits Mária – Tóth László (szerk.): A tehetségfejlesztés pszichológiája, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998
4. Dávid Imre – Bóta Margit . Puskásné Kiss Judit: Tehetségkutatás, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen 2002
5. Czeizel Endre: Sors és tehetség. Fitt Image és Minerva Kiadó, Budapest, 1997
6. Landau, E.: Bátorság a tehetséghez. Calibra Kiadó, Budapest, 1997
7. Mönks. Franz J. – Ypenburg. Irene H.: A nagyon tehetséges gyermek, Akkord Könyvkiadó, Budapest, 2000
8. Ranschburg Jenő (szerk.): Tehetséggondozás az iskolában, Tankönyvkiadó, Budapest, 1989
9. Tóth László (szerk.): A tehetségesek tanítása, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2000
10. Zilmann, Charlotte: Iskolai kudarcok. Rosszul tanuló, tehetséges gyerekek, Akkord Kiadó, Budapest, 2002